

ODVZEM PREMOŽENJSKE KORISTI: BRUTO ALI NETO PRINCIP ?

dr. Petra Plesec, odvetnica

Poslovna forenzika. Pravna fakulteta v Ljubljani, 21.09.2017

SPLOŠNO PRAVNO NAČELO- 1. odst.

74. člen KZ-1

- „Nihče ne more obdržati premoženjske koristi, ki je bila pridobljena s KD ali zaradi njega.“
- po eni strani pomeni opredelitev premoženjske koristi (PK), po drugi pa nalaga njen obvezen odvzem
- v sodobnih (kazenskoopravnih) sistemih se je kot korektiv porušenemu ravnotežju v družbi zaradi storitve KD uveljavil institut odvzema PK

POJEM PK

- po stališču teorije in sodne prakse : povečanje premoženja, ki je posledica KD oz. čisti presežek premoženja, ki je bil pridobljen s KD ali zaradi njega
- po eni strani **preventivni učinek** (preprečevanje izvrševanja KD)
- po drugi strani **restitucijski učinek** (vzpostavitev položaja pred storitvijo KD)
- zato ukrep *sui generis* (ne kazenska sankcija)

PREDPOSTAVKE ZA ODVZEM PK

- so tri:
 1. ugotovitev storitve KD
 2. pridobitev PK
 3. vzročna zveza med storjenim KD in PK
- za ugotovitev gornjih predpostavk velja dokazni standard prepričanja o krivdi
- višina PK pa se ugotavlja z nižjim dokaznim standardom

METODE IZRAČUNA PK

- Vprašanje: kaj naj se upošteva kot PK?
- čista korist, ki jo storilec pridobil s KD – izračun PK po **t.i. neto metodi**
- poleg čiste koristi tudi stroški in izdatki, ki jih je storilec imel s storitvijo KD – izračun PK po **t.i. bruto metodi**
- izbor metode bistveno vpliva na to, koliko bo na koncu dejansko odvzeto

NETO METODA ODVZEMA PK

- PK je čisti dobiček, pridobljen s KD ali zaradi njega
- PK znaša toliko, kot je bil storilec dejansko obogaten – izvzeti so stroški v zvezi s pridobitvijo PK
- odvzem PK po tej metodi ima v prvi vrsti izravnalen namen
- slabost te metode: ne deluje preventivno – storilec tu ne tvega izgube svojega vložka v pridobitev PK

BRUTO METODA ODVZEMA PK

- PK poleg čistega dobička zajema tudi stroške in izdatke storilca
- Očitki nasprotnikov te metode: storilcu se dejansko odvzame več, kot je bil s KD „obogaten“- t.i. prikrito kaznovanje storilca
- poleg restitucijskega učinka ima tudi preventivni učinek

BRUTO ALI NETO PRINCIP V PRIMERJALNEM PRAVU (1)

- **Združeno kraljestvo, Nemčija, Avstrija:** uveljavljen bruto princip – vendar ta podvržen številnim kritikam strokovne javnosti
- tudi v praksi je bruto princip naletel na različno interpretacijo
- Kazenski senati nemškega vrhovnega sodišča (*BGH*) zlasti na področju korupcijskih KD bruto princip razumejo različno široko

BRUTO ALI NETO PRINCIP V PRIMERJALNEM PRAVU (2)

- Reforma nemškega kazenskega zakonika: spremembe na področju uporabe bruto principa pri izračunu PK- ugotavljanje višine PK v 2 korakih:

1. korak: objektivni način ugotavljanja PK

2. korak: odštetje stroškov in izdatkov, če niso služili za pripravo ali storitev KD

IZJEMA: stroški, ki jih je storilec imel zaradi izpolnitve svoje obveznosti nasproti ošk.- KD goljufije

BRUTO ALI NETO PRINCIP V SLOVENSKI UREDITVI (1)

- KZ-1 ne daje odgovora, katero od obeh metod uporabiti za izračun višine PK
- PK ne sme pomeniti nalaganja večjega bremena kot to izhaja iz 74. člena KZ-1 – na podlagi tega mogoče trditi, da pri nas v zvezi z odvzemom PK velja neto princip

BRUTO ALI NETO PRINCIP V SLOVENSKI UREDITVI (2)

- **VENDAR:** teorija in sodna praksa sta mnenja, da nekatere situacije terjajo uporabo bruto principa – vlaganja storilca, ki so sama po sebi protipravna
- **modificirana neto metoda izračuna PK-** kadar so vlaganja storilca sama po sebi protipravna se za odvzem uporabi bruto metoda
- sicer uporaba bruto oziroma neto principa v diskreciji sodišča – vprašljiva primernost oziroma pravičnost takšne ureditve

HVALA ZA VAŠO POZORNOST !